

Moste

Leto XX. Ljubljana, januar, februar 1917. Štev. 1, 2.

XX.

Iv. Jurančič.

Pvajseto leto prihaja »Slovenski Čebelar« pozdravljat svoje zveste prijatelje, svoje vrle čitatelje! Leta 1897., dne 8. novembra, je c. kr. kmetijska družba kranjska sklicala v Ljubljano — v »srce Slovenije« — čebelarški shod, na katerem so se sešli možje-čebelarji ter ustanovili »Slovensko čebelarsko društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko«. Obenem se je sklenilo izdajati strokovni list »Slovenski Čebelar«. Že v prvem letu je društvo doseglo 380 članov in ni preteklo 10 let, ko je »Slovenski Čebelar« dosegel 1000 zvestih čitateljev. Kolikor je piscu teh vrstic znano, je ustanovitev »Slov. čebelarskega društva« in strokovnega lista »Slov. Čebelar« v zgodovini slovenske prosvete tretji tozadevni pojav. Prvo čebelarsko društvo in list »Slovenska Čebela« se je ustanovilo l. 1872., a je oboje vztrajalo le par let. Drugo tako društvo z listom »Slov. čebelar in sadjerejec« se je ustanovilo l. 1883., ki je pa tudi prenehalo pred koncem 7. leta. Tretje čebelarsko društvo in njega glasilo »Slov. Čebelar« pa je doživelo letos 20. leto ter kljubuje celo dandanašnjim neusmiljenim, vse dobro uničujočim časom, kakor se tudi čvrsto držijo njegovi zvesti »zavezniki« udje, čitatelji in sotrudniki, katerih veliko število je sicer vojska sprejela v svoje kruto, krvavo naročje. —

V tistem času torej, l. 1897., se je storil za čebelarsko organizacijo in izobrazbo na Slovenskem prvi trajno pomenljiv korak z ustanovitvijo čebelarskega društva za vso Slovenijo. To društvo je rastlo, cvetelo in obrodilo sad: iz njega so zrastle, liki veje iz drevesa, slovenska deželna čebelarska društva. Kdor je zasledoval ta slovenski čebelarški razvoj, vé, da brez prvotnega društva bi ne bilo ne »Slov. Čebelarja«, ne deželnih čebelarskih društev. In kaj bi še bilo! Slovensko čebelarstvo bi ostalo, menda do male premembe, na isti stopnji, kakor je bilo pred 20 leti, katero stopnjo bi mogla dandanašnja vojska do najrédkejših »žalostnih spomenikov«, t. j. praznih, zapuščenih čebelnjakov, popolnoma uničiti. Brez današnje krepke organizacije bi torej

v dohledni dobi najbrž ne bilo ničesar; morebitno kako pozneje ustanovljeno društvo bi kot mlado, slabotno, gotovo vojski podleglo.

In kdo so bili ti možje, ki so položili temelj uspešni in trajni organizaciji? Imena najdemo ponovno v prvih letnikih »Slov. Čebelarja«. Upanje je, da še velika večina teh živi, dasi so — žal — njih imena v novejših letnikih našega lista silno redka. — Tok časa!! — Bog ve! —

Ko bi bili dandanes tisti »zlati« mirni časi, ko se je človek mogel duševno in telesno prosto gibati, bi bilo l. 1917. gotovo leto slavnosti in veselja po vseh slovenskih krajih in za vse slovenske čebelarje. Slavili bi 20letnico naše organizacije ter našega strokovnega lista. Nič manj važno ni še razen tega dejstvo, da g. urednik že od prvega začetka urejuje »Slov. Čebelarja«, izvršuje to službo mojstrsko in v občno zadovoljnost, torej tudi on obhaja 20letnico. To trojno obletnico hočemo pa bolj slovesno slaviti, kakor hitro napoči trenutek zlatega miru!

Pri tem razmišljanju se mi vsili tužen spomin: »Ubi sunt tempora?«¹ — Shajali smo se neštetokrat na občnih zborih v Ljubljani, na drugih zborovanjih in poučnih shodih; nobena pot nam ni bila predolga ali pretežavna, nobeno vreme preslabo, vlekla nas je ljubezen do naše nedolžne stroke, srca so bila goreča za dobro stvar; stari prijatelji so se sešli, našli se novi znanci, novi prijatelji! Upam, da mi pritrdi velika večina dragih čebelarjev, ko rečem, da sem najsrečnejše trenutke preživel med čebelami in med prijatelji-čebelarji! — Ako so nam katerikrat mračni oblaki zastrli obzorje sreče in zadovoljnega življenja, smo šli v čebelnjak ter potožili svojo boleost ljubim čebelcam, ki so nas z lahnim bučanjem potolažile ter tako mazilile ranjeno srce; šli smo k prijatelju-čebelarju, ki je s prirojeno »čebelarško« zgovornostjo in ljubeznivostjo znal udušiti naše težnje. Pred mnogimi leti mi je rekel neki — zdaj že rajni — prijatelj-čebelar: »Pridi vsak večer, ker drugače ne morem zaspati!« In res, tudi na smrtni postelji ni mogel drugače »zaspati«, kot da sem bil pri njem do zadnjega izdiha. —

Tako je bilo tedaj naše življenje, srečno leta in leta. A po izreku Michelangela so »ure sreče in veselja le kratke«; tako je prišla, nele za nas čebelarje, temveč za vse sloje drugačna doba. Že dve in pol leti divja huda evropska »burja«, ki ugonablja vse stanove brez izjeme. Marsikdo izmed nas je hotel »novo leto 1917« nastopiti z veselim pozdravom: »Mir narodom!«, a ni še volja Najvišjega. Koliko naših dragih čebelarjev, znancev, prijateljev, bratov, sinov, očetov mora v vojni še trpeti, tvegati življenje in kri za domovino; koliko jih je že darovalo zdrave ude ali sploh zdravje; koliko jih trpi tužno usodo jetništva, ki še nikdar niso česar zakrivili, kar bi jih sicer pahnilo v ječo; koliko pa se jih je že preselilo tje, kjer ni več grabežljivega sovražnika,

¹ Kje so časi? — Op. pis.

ne vojnega gorjá, njih trupla pa spe — Bog ve kje — v hladni zemlji, s krvjo prepojeni.

Ni še dovolj, tudi uboge, nedolžne čebelce morajo čutiti »pokoro grešnega sveta«. Koliko čebelnjakov, oziroma čebelnih ljudstev je zapuščenih; njih gospodarja mučijo skrbipolne bridke ure, ko daleč v tujini, v strelskem jarku, na poljski straži misli na svoje čebele, ki jim manjka potrebne oskrbe, a on ne more do njih! Koliko čebelnjakov je že praznih, njih prebivalstvo je vsled pomanjkanja hrane in oskrbe izumrlo! In še! Koliko čebelnjakov je razdjala brezsrčna sovražna roka ali topovska krogla v obleganem ozemlju; razrušeni so, da ni »ostal kamen na kamnu«! To so dejstva, ki bi morala iz srca iztrgati ter uničiti zadnjo kal nežnih čebelarskih čuvstev. — Pa vendar ne! Noben dan — razen današnjega — še ni minul brez večera. Večer je trenutek odpočitka, osvežujočega ohladila, trenutek plačila za dnevne napore trpečega zemljana. Zato tudi v teh tužnih časih ne velja omagati, temveč s pogumom in resno voljo bomo gledali »večeru« nasproti. Tistemu večeru, ko bodo razburjeni svetovni duhovi odložili »orodje« ter rekli: Delopust!

Potem se bodo naši udje odpočili, duh se bo osvežil, pomladil, saj »v zdravem telesu biva zdrav duh«, in krepko bomo delali naprej, kakor smo nekdam; da, še krepkeje, še složneje, da to vrzel, ki so nam jo zadali ti izredni časi, ki se v njih res ni dalo kaj izdatnega storiti, niti posameznik, niti društvo ni moglo svoje naloge vršiti — da torej to vrzel izpolnimo ter se v dogledni dobi pokažemo v vsej »strokovni luči« na površini časa.

Končno si dovoljujem izraziti svoje novoletne želje, kakršne — trdno upam — istotako prihajajo iz src vseh naših vrljih čitateljev: Daj nam Bog v novem letu obilo veselja in sreče pri čebelah ter v kratkem času doživeti srečen mir! Bog ohrani naša čebelarska društva ter »Slov. Čebelarja« še mnogo let v prospeh in slavo slovenskega naroda! Bog bodi plačnik g. uredniku za njegovo 20letno vrlo delovanje ter ga v tem poslu ohrani — saj **Rojina** je rojen za roje¹ — zdravega in krepkega še mnogo let!!!

¹ Pri nas pravimo vsakemu ljudstvu roj, tudi starcu. — Op. pis.

Na vprašanja prosimo za odgovor priložiti znamko ali pa dopisnico. — Nefrankovana ali nezadostno frankovana pisma in dopisnice se v bodoče ne sprejemajo. — Po novem poštnem tarifu znaša pristojbina do 20 gramov teže 15 vin., za uradne dopisnice 8 vin., za neuradne dopisnice (razglednice i. dr.) 10 vin.

Raznoterosti o panjih.

A. Žnidaršič.

Za našim Janšem, ki je bil zvezda na čebelarstem polju, ni bilo med Slovenci nikogar, ki bi bil kaj ustvaril. Manjkalo je organizacije in manjkalo je čebelarstkega glasila. Sedaj pa imamo eno in drugo, in temu se imamo zahvaliti, da se tako uspešno razvija med nami moderno čebelarstvo.

Kakor se imajo drugi narodi zahvaliti v marsičem našem Janšu, da se je povzpelo čebelarstvo na višek, ravnotako se moramo mi zahvaliti njihovim možem, da smo prišli na to stopnjo, ki jo zavzemamo danes.

V prejšnjem času je skrival vsakdo vsako novost, ki jo je izumil, pred svojimi tovariši, da je ne bi kdo drugi izkoriščal. Šlo je celo tako daleč, da je marsikdo nesel s seboj v grob svoj izum, rajši kakor bi ga razodel drugemu. Hvala Bogu, da smo v tem oziru postali boljši! Vsaka novost na znanstvenem in tehničnem polju pride v javnost in dobrobit človeštva. Nikake hvale, nikake časti onemu, ki je podal kako trohico v napredek čebelarstva, saj so dali tisočeri premnogo zastonj!

V zadnjih desetletjih se je izumilo v nešteti oblikah in izvršitvi nebroj panjev, orodja in drugih potrebščin. Marsikdo misli, da je izumil kaj novega, a je izum že davno zagledal luč sveta. Večkrat pa je kdo kak star izum, ki se je svoječasnó izkazal kot neporaben ali pa porabljal v omejeni meri ali pa samo v nekaterih krajih, privlekel na dan, zasledil na njem nove prednosti ali poseben način uporabljavanja, in obnesel se je izbornó. Na primer prevešanje. Gospod Lakmayer piše v predzadnji številki, da je že njegov stric prevešal tedaj, ko je bil on še otrok. Tudi Amerikanci so se že posluževali prevešanja. Vendar nikdo ni znal pred Preussom prevešanja spraviti v tako določen način, kot ga je spravil on.

Ali pa Kuntzschev satnik za nazidke! Kmalu potem, ko ga je on opisal, so se oglašali drug za drugim: to sem izumil jaz, to sem jaz priporočal, a nikdo ni našel vseh ugodnosti, ki jih ta satnik nudi in kakor jih je izpoznal šele Kuntzsch.

Ako se pojavijo tudi med nami čebelarji, ki se bavijo z izboljšavami, ne smemo jim šteti teča v zlo; še priliko jim moramo dati, da poizkušajo in premišljujejo. Ali nam ni znano, da so mnogo imenitnih izumov in iznajdb napravili celo lajiki, ne strokovnjaki. Sam sem se prepričal, da ni vedno najboljše, kar priporočajo mojstri.

Kdor vozi vedno po starem tiru, ne pride daleč! Lep zgled imamo pri A.-Ž. Ako ne bi bili naši čebelarji dovezetni za novosti, ostali bi bili še dandanes pri kranjčih, in naše društvo bi bilo končalo morda enako, kakor njegovi predniki.

Mnogo je ovir, kadar se hočemo oprijeti česa novega in boljšega. Tako na primer mi je priznal že marsikateri čebelar, da bi bil na bolj-

šem, ako bi bil zažgal vse panjí stare vrste in si nabavil A.-Ž. panjí, a ne more se premagati, da bi uničil s tolikim trudom in lastnimi rokami storjeno delo.

Oprava panjú, kakršno vidimo danes v listovnem panju, tudi ni vsa izum Albertija. Na tak način so postavljali satnike že pred njim veliki čebelarški mojstri, med temi tudi baron Berlepsch. Rothe je zgradil listovni panj, ki je imel razstojišča na pokrovu in dnu. Hiba je obstojala v tem, da ni mogel satov od zadaj razmikati. Šele nemški učitelj Alberti je prišel l. 1873. na misel, uravnati (regulirati) satnike z zagozdastimi razstojišči, ki jih je pritrdil spredaj na steno in zadaj na okence. A tudi to je povzel po Gravenhorstovem panju, ki se opravlja od spodaj in ima na stropu panjú enaka razstojišča.

V sklepnem stavku svojega odgovora na poziv gospoda Podgornika v predzadnji številki lanskega letnika sem rekel, da se bodem protivil onemu, ki bi bil proti prevešanju. Ta stavek je bil malo prenačljeno zapisan. Nisem postal drugega mnenja, le prostosti ne maram jemati nikomur. Vsak naj čebelari, kakor se mu zdi najbolje, ali kolikor mu čas dopušča. Nekdaj se mi je smešno zdelo, ko je stari Dziejon na razstavah in zborovanjih zagovarjal svoj zastareli dvojak in se zaganjal s pravo jezo v one, ki so se mu protivili. Bog čuvaj, da bi hotel biti kdo tudi med slovenskimi čebelarji nezmotljiv!

Na Nemškem imamo preobilo čebelarskih društev in časopisov; neštevilnih vrst panjev, mer in meric, in vsako leto izumijo nove panjí. Vse gre za tem, da bi se dosegel večji donos in zmanjšalo delo. Vidi se, da čebelarji mnogo mislijo, zato ne izostane napredek. Sedaj vzbujata veliko pozornost Kuntzschev in Weidemannov panj.

Pred kratkim sem čital članek o razširjenem listovnem panju. Panj je zgrajen za petnajst satnikov v vališču, v medišču pa za enako število polsatnikov. Vališče je pregrajeno z ločilno desko na dva dela. V ločilni deski je vdela rešetka, ki se pa da po potrebi zapreti. Ljudstvo prezimuje v enem teh oddelkov. Namesto da bi se prevešalo od spodaj gor, preveša se na stran. V krajih, kjer imajo bolj pičlo pašo in nimajo tako rojivne čebele, dajejo prednost polsatu v medišču.

To je vodilo izumitelja, ki se je hotel posluževati prevešanja, ne da bi odpravil iz medišča polsatnike. Zanesljivo sredstvo za preprečenje rojenja iščejo povsod po svetu, kjer čebelarijo s premakljivim satjem, ker to je doznano, da moremo pri pomladanski in poletni paši pričakovati večjega donosa medu le potem, ako nam ljudstva ne rojijo; pri zgolj jesenski paši pa le tedaj, ako pustimo rojiti ljudstvom le enkrat. Žal, da se do danes še ni našlo takega sredstva! Izključeno ni, da preprečimo rojenje popolnoma, ako namreč — razen raznih znanih sredstev — uničujemo matičnike; a to delo je tako zamudno, da se ga ne poslužuje noben večji čebelar.

Jaz trdim iz lastne izkušnje, da je prevešanje izdaten pripomoček proti rojenju. Popolnoma zanesljiv pa vendar ni. Od Preussa sem se je

ustvarilo premnogo panjev za prevešanje vališča. Poudarjam, da je treba prevešati, preden se je razvilo ljudstvo tako daleč, da se začne pripravljati k rojenju. Ako smo delo zamudili, potem ne dá ljudstvo miru, naj ga prevesimo ali pa mu podiramo matičnike. S samim odpiranjem medišča se nikakor ne doseže tega, kakor s prevešanjem. S prevešanjem, ako ga izvršimo o pravem času, zanesljivo preprečimo rojenje vsaj za nekaj tednov, ljudstvu pa pomagamo do viška razvoja. Ako nastopi o pravem času (pri nas okrog 10. junija) izdatna paša, izostanejo roji, ako pa je paša pičila ali pozna, se pa tuintam pojavi kateri.

Kuntzschev panj, ki sem ga že nekaterikrat omenil, ima tudi enake satnike spodaj, kakor zgoraj. Novost obstoji med drugim v tem, da prezimuje čebele v zgornjem oddelku ter da prevesi spomladi le sat z matico v spodnji oddelek. Razen tega se poslužuje satnika za nazidke. To je prazen satnik, ki ima pritrjen začetek iz umetnega satja. V tem satniku morejo čebele ugoditi svojemu nagonu, da zidajo novo satje, matica pa da leže trotja jajčeca.

Kuntzsch trdi, ako morejo čebele ugoditi temu nagonu, da potem ne rojijo. Nepotrebno postane pregledovanje glede nastavitve matičnikov, ker pokažejo čebele to svojo namero vedno na satniku za nazidke. Ako prenehajo graditi, ali pa neha matica zalegati, je znamenje, da hoče ljudstvo preleči. Takoj nato zaleže matica matičnike.

Satnik za nazidke postavlja Kuntzsch v spodnji oddelek, in sicer k strani. Poudarja pa, da je treba vsakih šest dni podreti, kar so čebele zgradile. Na ta način se daje čebelam vedno priliko, graditi satje, matici pa, nastavljeni trotjo zalego, in sicer dokler obstaja nevarnost za rojenje.

Ko nazidajo sat dva - do trikrat, je trotjemu nagonu zadoščeno in nevarnost za rojenje odstranjena.

Potem sledi v zidalnem satniku mešana, ali sama delavska gradba. Kuntzsch trdi, da ni dobil od svojih 100 panjev v vseh zadnjih letih nobenega roja.

Kot prednost zidalnega satnika navaja tudi okolnost, da odlagajo čebele na njem ves razpoložljivi vosek, ki bi ga sicer porabile za prizidke in podzidke. Tudi dá ljudstvu priliko, graditi trotje satje, medtem ko nam drugači vzlic umetnemu satju pokvarijo sate s trotjimi gnezdi.

Glede načina čebelarjenja daje Kuntzsch naslednje nasvete:

V krajih, kjer preneha vsaka paša s 15. junijem, naj se vališče preveša ter omeji zalega na tri satnike. V krajih, kjer je stalna ali pozna paša, naj se preveša, ne da bi omejili zalego.

Oni čebelarji, ki nimajo dovolj časa na razpolago, naj pustijo vališče v gornjem oddelku ter naj izpolnijo spodnji oddelek s praznim satjem. Satnik za nazidke naj postavijo v sredo spodnjega oddelka, da izvabijo matico dol. Sezidanega satja ni treba lomiti, ker vseeno ne rojijo. Rešetka odpade.

Opomniti moram, da tudi Kuntzsch z omejevanjem zalege ni dosegel večjega uspeha, niti preprečil rojenja. Poslužuje se tega sredstva le zato, ker prištedi z njim mnogo cvetnega prahu. Vse druge njegove posebnosti so po mojem mnenju nepraktične. Satnik za nazidke in prezimovanje v medišču preizkusimo pa lahko v A.-Ž. panjih.

Oglejmo si še Weidemannov panj (Försterstock), ki ga tudi omenjam v tem članku. Weidemann hoče doseči, da se čebele kolikor mogoče naravno razvijajo, in pa prihraniti čebelarju delo, zlasti pa stikanje po vališču.

Njegov panj obstoji spodaj iz dveh oddelkov. V vsakem je prostora za sedem, oziroma devet satnikov. Medišče se nahaja zgoraj. Čebele prezimujejo v enem oddelku, drugi ostane prazen do rojenja. Čebel ne preveša, ampak jih pusti rojiti, toda le enkrat, da se moč ne razcepi. To doseže na sledeči način: Iz obeh oddelkov panjů vodi na prosto žrelo, kakor pri drugih panjih. Čebele pa ne letajo, dokler ne rojijo, na lastno žrelo, ampak morajo hoditi skoz žrelo enako odprtino, ki je izdolbena na spodnjem delu ločilne deske, v sosednji prostor, ter šele iz tega na prosto. Ko so čebele rojile, zapre v ločilni deski nahajajočo se odprtino ter odpre izrojencu lastno žrelo. V oni oddelek pa, ki je služil čebelam dozdej le za prehod, ogrebe roj. Vse čebele, ki so prej letale skoz žrelo praznega prostora v svoj panj, se tudi sedaj vračajo, nazaj v prvotni panj pa ne morejo, in ne preostaja jim drugega, nego pridružiti se roju, ki se sedaj nahaja v tem prostoru.

Roj pridobi na ta način vse letalke izrojenca, tako da postane izredno živalen in mu je mogoče izdatno izkoristiti pašo. Izrojenec pa pride ob vse svoje letalke, ker se nobena več ne vrne. Vsled te izgube poderejo čebele, ko se je mlada matica izvalila, vse ostale stolpiče in ne rojijo v drugič. Izrojenca je treba nekaj dni napajati, ker se morajo čebele šele razviti v letalke, da jim je mogoče po vodo.

V jeseni odstrani staro matico ter obe ljudstvi združi v en oddelek. Z mladimi maticami, zlasti pa enoletnicami, se razvijajo ljudstva spomladi čudovito, zlasti pa ako izvirajo iz prvovrstnih plemenjakov.

Na enak način bi se dalo čebelariti tudi v A.-Ž. panjih, ako bi gradili dvojake, to je po dva v enem. Ta način bi se utegnil obnesti v krajih, kjer je samo jesenska paša. V takih krajih se brez rojev sploh ne more čebelariti. Staro matico je treba odstraniti pred početkom glavne paše. Tako ogromno ljudstvo bi utegnilo v ugodnem vremenu nanositi mnogo medu. Po končani paši pa bi bilo ravno v pravi moči za vzimovanje.

Poizkušnja bi se dala izvesti tudi v navadnih A.-Ž. panjih, ako imamo prazen panj na razpolago. Ko bi ljudstvo rojilo, ogrebli bi roj v prazni panj ter ga postavili na ono mesto, kjer je stal izrojenec, tega pa primaknili zraven. Ali pa bi iz izrojenca, potem ko je izrojil, prevesili vse sate s čebelami vred v prazni panj na drugem mestu ter ogrebli roj v izpraznjeni prvotni panj.

V enem in drugem slučaju bi dobil roj vse letalke svojega prednika, izrojenec bi pa tako opešal, da ne bi več rojil. V jeseni, in sicer pred početkom paše, bi staro matico uničili in ljudstvi združili. Morda bi se tudi dalo na ta način čebelariti, da pregradimo v A.-Ž. panjih medišče od vališča ter prevesimo potem, ko je odšel roj, satje s čebelami v medišče, roj pa ograbimo v plodišče. Na ta način bi imeli dve ljudstvi v enem panju, vsled česar bi bila jesenska združitev mnogo enostavnejša; tudi bi si prihranili dvojne panji. Neprilичno bi utegnili biti le, ako bi bila prostornina premajhna. V tem slučaju bi morali graditi večje panji, in sicer namesto z 18, take z 22 satniki.

Iz zadnjega letnika »Slov. Čebelarja« se razvidi, s kakim zanimanjem so začeli proučevati naši čebelarji moderne pripomočke čebelarstva. V tem tiči napredek, in želeti bi bilo, da se razpravljanja nadaljujejo. Upam, da sem z gornjimi vrsticami podal novo izpodbudo.

Pomladno pitanje in drugo.

Miloš K.

Za dosego dobrih uspehov pri umnem čebelarstvu je neobhodno potrebno sledeče: 1. dobri in dovolj gorki panji, 2. dovolj izdelanega premičnega satovja, 3. močni plemenjaki, 4. pomladno pitanje in 5. pravilno delo med letom.

Glede 1. in 2. točke ne bom sedaj ničesar pisal, ker smo z Alberti-Žnidarskičevimi panji na čistem. Glede ostalih točk pa mislim omeniti nekaj važnega. Povem pa že naprej, da so to moje izkušnje, opazovanje in delo. Ne pišem tega radi samohvale, še manj pa iz častihlepnosti, ravno radi tega nočem biti v javnosti znan, pač pa zgolj iz ljubezni do napredka. Kdor bo imel zoper moje izvajanje kaj pomislekov, naj stopi s stvarno pisavo na dan! Zelo bom hvaležen onemu, ki bo moje misli ovrgel in nasvetoval kaj boljšega. V pojasnilo sem vedno pripravljen, na puščice pa nisem in ne bom odgovarjal.

Jesensko združevanje čebel v močne plemenjake opisuje in toplo priporoča naš zaslužni in izkušeni čebelar Lakmayer. Z njim se popolnoma strinjam. Vsak umni čebelar mora imeti poleg albertijevcev še nekaj panjev za roje in priredbo. Ako imamo jeseni poleg medu tudi močne družine, bodimo veseli in zadovoljni. Že med letom moramo odločiti, katere panji bomo pustili za pleme čez zimo. Oni panji, ki imajo največ medu in najmočnejšo družino, imajo zanesljivo tudi prvovrstno matico. Taki panji naj ostanejo za pleme, vse druge združimo s temi.

Ob neki priliki sem govoril o združevanju čebel z nekim čebelarjem, ki čebelarji s kranjčiči in ima navado jeseni z žveplom moriti. Dokazoval sem mu, da pomori svoje najboljše dobrotnice, ki bi mu drugo leto bogato poplačale trud in hvaležnost, ako bi jih z združevanjem ohranil pri življenju. Možu ni šlo to v glavo, popraskal se je

za ušesi in me zavrnil: »Jaz sem prepričan, da več ko imam živine v hlevu, več moram imeti sena, drugače mi živina strada, ako imam premalo piče, mi živina lahko pogine. Tako je tudi s čebelami. Veliko čebel veliko pojé, malo čebel malo pojé. Ako bi združil in ohranil črez zimo vse čebele, bi jim moral dati ves med nazaj, potem zastonj čebelarim.« Nič mu radi tega ni hotelo iti v glavo, da močni plemenjaki v zimskem času radi toplote, katero vzdržuje velika družina, le malo hrane použijejo, ker ni v panju zalege. Ako take panji spomladi napitamo, smo lahko brez skrbi, da nam ne umro, marveč nas bodo razveselili z roji in medom.

Lansko leto sem nakrmil jeseni vse albertijevce enakomerno; tudi pri združevanju sem gledal na to, da bi bili vsi enakomerno močni. Te enakomernosti nisem dosegel. Pri združevanju se čebele rade selijo. Eden albertijevcec je bil že kasno jeseni tako s čebelami napolnjen, da sem bil zanj v skrbeh, ako mi bo radi tega ostal živ do spomladi ali ne. Res sem mu dal kot drugim že januarja nekaj hrane, a skrbelo me je še vedno. Pri pregledovanju 19. marca sem se začudil, da je imel ta panj razmeroma največ medu. Preračunal sem, da ni porabil na mesec niti po 1 kg hrane. Pa tudi druga leta sem opazil, da zelo močni panji manj použijejo kot srednjemočni. Raditega sem prišel do sklepa, delati jeseni zelo močne plemenjake. Do sedaj sem dajal jeseni po 7 do 8 kg hrane; taki plemenjaki so do spomladi použili malo več od polovice, torej 4 do 5 kg. Manjše družine v eksportovcih použijejo razmeroma več, čeprav jih bolj gorško zapažim. S tem je očitvidno dokazano, da imamo pričakovati dobrih uspehov le od močnih plemenjakov. Ti razvijajo in vrdujejo pozimi toliko lastne toplote, da použijejo malo hrane in spomladi se hitro in močno razvijejo.

Da mi je mogoče napraviti močne plemenjake z združevanjem, si pomagam s tujimi, kupljenimi čebelami, ker mi domača priredba ne zadostuje. Jesensko združevanje se meni dozdeva zelo važno zlasti radi dobrih uspehov naslednjega leta. Radi splošnega napredka v čebelarstvu se mi torej zdi potrebno o tem nekaj natančnejšega povedati. S tem mislim ustreči zlasti začetnikom, da se ne bodo trudili in mučili, kot sem se jaz, pa tudi čebelarjem z velikim obratom bom menda postregel s tem.

»Čas je denar«, trdijo Američani. Ta rek je tudi za nas veljaven, zlasti v sedanjih hudih časih, ko na vseh koncih in krajih primanjkuje delavnih moči. Če hočemo dobro in pravilno združiti čebele, je s tem veliko dela. Kako delo hitro in dobro opraviti, se meni dozdeva umetnost. Kako sem združeval v prejšnjih časih, hočem kratko navesti.

Z delom sem pričel okoli 20. septembra. Najprej sem se lotil medišča albertijevcev; iztočil sem med in spravil na varno okvirje. Osnažil sem rešetke prizidkov in jih postavil nazaj na njih mesto, ker niso čebelam nič na poti. To delo se hitro opravi. Sedaj sledi pravo združevanje eksportovcev. Matico je bilo treba poiskati in jo odstraniti, da

bi ne nastal boj med njo in domačo matico plemenjaka. To delo je pa pravi križev pot, zlasti ako so vse čebele doma, in je družina močna. Matica se večkrat drži tako prikrita, da je ni mogoče zagledati. Pri brezuspešnem pregledovanju sem se naveličal in sem omedel čebele z matico vred pred čebelnjakom. To je bilo šumenja, iskanja in vršenja! Večina čebel si je izprosila stanovanja v še obljudenih panjih. Matica je sedla kam na čebelnjak, ali pa tudi na tla, k njej kupček čebel, večkrat tudi za cel roj. Nisem imel časa se baviti z njimi, imel sem dovolj dela še z drugimi. Ako se mi je posrečilo hitro dobiti matico, sem omedel te čebele zaporedoma v albertijevce z namenom, napraviti te enako močne. Zvečer sem poiskal matice po kupcih na tleh in v čebelnjaku, pa tudi tukaj je ni bilo lahko vselej najti. Drugi dan sem z delom nadaljeval, a sedaj je bilo delo še težavnejše, ker je bila družina s tujimi čebelami pomnožena. Enkrat sem se iskanja matice naveličal, ometel sem vse skupaj v albertijevce, a tega ne bom nikdar več napravil, ker sem prišel radi tega ob najboljšo matico.

Iz tega se razvidi, da združevanje ni tako lahko in preprosto delo. Sicer se to delo lahko opravlja pri vsakem vremenu¹, a zamudno in dolgotrajno ostane na ta način vedno. Ker so mi ostali za nameček še kupljeni kranjiči, sem se tega dela pošteno naveličal in vselej sem se razveselil srečno končanega dela. Vedno so mi radi tega rojile po glavi misli, kako bi bilo mogoče to delo hitreje, preprosteje in zlasti z manjšim trudom opravljati. Ko sem dobil v roke Albertijevo knjigo, sem z veseljem čital njegovo teorijo, izkušnje in delo. Tu sem našel, kar sem želel. On priporoča med drugim tudi, omamiti čebele s solitrom. Poprijel sem se tega. V kozarec vode se dene dve polni žlici solitra, se to v lončku skuha, da se soliter raztopi. V to raztopino se namakajo po 1 dm dolge in $\frac{1}{2}$ dm široke krpe ali cunje iz bombaža in se jih potem na solncu ali pri ognju posuši. Panju žrelo dobro zamašimo, zažgemo eno tako krpo, jo potisnemo od zadaj v panj ter hitro panj zopet zapremo. Krpa tli in napravlja veliko dima; v tem dimu je omamljiv plin, ki čebele omami v 5 minutah in traja približno eno uro, preden se zbudijo na čistem zraku zopet iz omotice. V tem času prav lahko panju odzameš vse čebele v kako posodo in tudi satovje z medom. Med se iztoči, čebele pa deneš v plemenjak, in sicer albertijevcem v medišče, drugim pa na dno panjů. S čebelami se omami tudi matica, a ni je treba iskati, se jo dene kar z drugimi čebelami v plemenjak. V plemenjaku se tem čebelam v omotičnem stanju nič slabega ne pripeti. Ker prinesejo s seboj duh od solitra, se je s tem duh tuje matice poizgubil, radi tega ni nobene morije. Na ta način se ne izgubi skoraj nič čebel. Ko se čebele zbudijo iz omotice, se čutijo v tujem panju kot doma. Kaj se zgodi pa z matico? Skoraj gotovo jo domača matica zabode in pokonča, ker se ne more braniti in je vsled omedle-

¹ Pa ostane pri slabem vremenu preveč čebel zunaj, zlasti mladice hitro otrpnejo, in teh je ravno najbolj škoda. — Op. uredn.

vice tudi prebujena še dolgo časa za boj nesposobna. Na ta način postane združevanje zelo olajšano, kar je pa najvažnejše, se opravlja tako delo tudi lahko ponoči pri luči.

Marsikdo bo imel pomisleke, opravljati združevanje na ta način, češ, to je trpinčenje, čebele trpijo na zdravju, organizem se oslabi, lahko nastane degeneracija i. t. d. Ne ugovarjam temu, ker nimam dokazov. To je narkoza za čebele, torej proč z njo. Tobak je tudi strupen, pa ga vendar kadimo, istotako so kava, vino in žganje strupi, pa jih vendar uživamo. A strupi so tudi zdravilo. Vsaka reč ima svojo dobro in slabo stran. Moje čebele so kljub tej narkozi zdrave, plemenjaki zelo močni in se počutijo dobro. Kdor hoče to delo opraviti hitro in dobro, naj poizkuša delati po mojem, kdor pa noče, naj se trudi po svojem.

Takim združenim plemenjakom moramo dati dovolj hrane za prezimovanje. Krmenje s sladkorjem je sedaj zelo otežkočeno, ker sladkorja ni mogoče kupiti, neobdačenega tudi ni mogoče dobiti v zadostni meri. O takem krmljenju smo že dovolj jasno poučeni na drugem mestu. Zdi se mi pa potrebno omeniti še nekaj glede krmljenja s sladkorjem. Gospod Žnideršič trdi, da se čebele zelo izčrpajo vsled krmljenja z neinvertiranim sladkorjem. Tudi Alberti trdi, da je sladkorno krmljenje krivo izčrpanja čebel, kar se lahko opazuje spomladi po izletih, da se vidno izgubljajo čebele, in da se najmočnejši plemenjaki dolgo časa ne morejo pravilno razviti. Radi te trditve moramo imeti sladkor za dobrotnika in škodljivca. V koliki meri je naš dobrotnik, vemo prav dobro, saj brez njeга ne bi mogli danes izhajati. Trditev pa, v koliki meri škoduje čebelam, še ni dokazana.

Kje pa dobijo čebele toliko mravljinčne kisline, katere imajo v toliki meri v svojem životu, zlasti v želu, da z njo invertirajo nektar in tudi sladkor? Skoraj gotovo jim je v neki gotovi meri prirojena, ker jo imajo v sebi mlade čebele, preden gredo v naravo na pašo. Ako jim je prirojena za uporabo, jim je gotovo dala narava tudi moč nadomeščanja. Človek in živali obrabijo svoje moči pri delu, s hrano in počitkom jih zopet nadomestijo. Ali ni mogoče pri čebelah isti proces? S hrano in počitkom nadomeste oddano snov — mravljinčno kislino — zopet v svojem životu. Ako je še kaj paše v času krmljenja s sladkorjem, nadomestijo s tem izločeno snov. To je mogoče, ker notranje telesno delovanje čebel je kakor pri človeku in živalih še veliko neznanega in skrivnostnega.

Ako čebele srečno prezimijo celih 6 mesev s sladkorno hrano, ne more biti to izčrpanje mravljinčne kisline toliko škodljivo, kakor se domneva. Da se pa čebele spomladi po izletu vidno pogubljajo, je iskati vzrokov drugod in ne v sladkorni hrani. Sem že povedal na drugem mestu, da sem lani imel že 19. marca vse albertijevce za prevešanje godne, a jih nisem prevesil, marveč sem jim odprl medišče. Kljub temu, da je bilo v vališču veliko zalege, niso panji skoraj cel mesec nič na-

predovali. Po natančnem opazovanju sem našel vzrok. Hitra menjava temperature je tisto zlo, ki zadržuje in uničuje naše čebele. Pri solnčnem vremenu so izletele v trumah na pašo. Naenkrat so priveslali na nebu veliki temni oblaki, sonce se je skrilo, mrzla burja je vela, čebele so bežale proti domu, a ga niso vse dosegle. Veliko jih je sedlo v bližini čebelnjaka na tla, na zid, ograjo in na rastline. Čakale so ljubih solnčnih žarkov. Ako je posijalo sonce, so zbežale domov, drugače so ostale otrple zunaj celo noč. Ako je bil drugi dan mrzel, meglen ali deževen, so bile izgubljene vse te čebele. Takih slučajev je bilo lani veliko, zato niso mogli panji napredovati.

Spomladi, ko nastavi matica veliko zalege, morajo imeti čebele dovolj hrane, drugače je smrt neizogibna. Lanske pomladi je imela smrt po naših čebeljakih v okolici veliko žetev. Sladkorja ni bilo dobiti, gospodarjev ni bilo doma. Ako se odpre paša že marca, kar se večkrat zgodi, nakrmiti jih moramo takrat. Lansko leto sem jih nakrmil nekoliko že januarja. To je pripomoglo, da sem imel zgodaj močne plemenjake. Ako bi bilo v marcu in aprilu bolj stalno in gorko vreme, bi bili zanesljivo lepi uspehi. Kakor so odvisni v gospodarstvu od ugodnih in neugodnih vremenskih razmer razni pridelki in uspehi, od tega je odvisna tudi čebelna letina. Mesto sijajnih uspehov, želi smo samo srednje.

Mnogo umnih čebelarjev krmi aprila špekulativno. V začetku se jim podaja vsak drugi dan, potem pa vsak dan v malih porcijah z vodo pomešan med ali sladkor, kuhan v razmerju 1 : 1. Drugi nakrmijo pri prvem gorkem pomladanskem vremenu z medom ali kuhanim sladkorjem v velikih porcijah, kolikor imajo krme, potem pustijo čebele popolnoma na miru, trdeč, da se razvijajo čebele najlepše pri obilni hrani in miru. Čebelarji s kranjiči se držijo večinoma tudi tega in so z uspehi zadovoljni. Drugi si ne belijo veliko glave s krmljenjem, pač pa odberejo jeseni najtežje izrojence ali drugce za plemenjake, ako se jim zdijo prelahki, jih nakrmijo že jeseni, potem nič več. Tudi ti trdijo, da je tako najbolje. Resnica je, da se čebele v kranjičih radi tesnega prostora in razvite toplote lepo razvijajo. Kmečki čebelarji imajo radi tega prej roje, kot umni čebelarji z druženiimi čebelami in velikimi panji. Na to so oni zelo ponosni, zato nekako prezirajo umne čebelarje, čeprav so glede uspehov daleč narazen.

Tudi pri pitanju se moramo ozirati na krajevne in vremenske razmere. Pri dobri paši in lepem vremenu pita narava naše čebele prav lepo in dobro. Ako pa nastane spomladi, zlasti aprila, v času najlepšega razvoja, dolgotrajno deževno, hladno ali celo mrzlo vreme, moramo jim s krmljenjem priti na pomoč, drugače ne morejo imeti prvi, niti drugi dobrih uspehov. V ta namen moramo imeti vedno pripravljene nekaj krme. Če jim v takšnem času ne moremo pomagati, začnejo trgati zalego. Ako dobimo na bradi panjev več mrtvih mladice, je znamenje, da smo že veliko zamudili. Matica ustavi zaleganje radi pomanjkanja hrane, roji bodo kasni, malo ali celo nič.

Radi hudih sedanjih časov ni lahko dobiti sladkorja, še težje pa medu. Ako nastane v tem času tako vreme, bati se imamo najhujšega. Radi tega hočem iz svoje izkušnje nekaj nasvetovati, kar bo zanesljivo pomagalo. Za sedanje hude čase se mi dozdeva, da bo moj nasvet zelo uspešen in na pravem mestu, samo če bo mogoče g. uredniku poslati »Čebelarja« pravočasno med ude.

Že zadnjič sem omenil, da nas je narava bogato obdarila s hrano za čebele: z zvončki ali peclji po leskovem grmovju. Ti zvončki imajo v sebi za čuda veliko cvetnega prahu, ki se da nabrati z majhnim trudom. Koncem februarja do srede marca začno ti zvončki na leševju cvesti, ako nastane gorko in solnčno vreme. Pri mrzlem vremenu začno cvesti nekaj kasneje. Pomni pa, da ne boš opazil nobenega cvetja, kot je to videti na sadnem drevju! Ti zvončki začno v tem času odpirati luskinam podobne predalčke — in takrat leševje cvete.¹ Ako udariš po takem cvetočem grmu s palico, boš videl cel oblaček cvetnega prahu padati na tla. Kadar pa opaziš, da pada cvetni prah na tla, je že prekasno nabirati te zvončke. Nabral ga boš le malo, ker se že med trganjem večinoma poizgubi. Dobro je, da vse leševje ni naenkrat v cvetju. Ako opaziš na drugem grmu še zaprte luskinine, naberi zvončkov, kolikor moreš. Jaz jih naberem v pol ure poln nahrbtnik. Te denem potem doma sušit na solnce, če ni solca pa na peč ali kak gorak kraj. Drugi dan se že začno odpirati luskinine. Večkrat na dan jih pretresem z rokami, da pada cvetni prah na papir. To se ponavlja toliko časa, dokler dajejo zvončki kaj cvetnega prahu od sebe. Cvetni prah presejem na zelo gostem situ, da pada večinoma sam cvetni prah na podstavljeni papir. Ako pride kaj druge nesnage med cvetni prah, ga presejem še enkrat ali tudi večkrat. Umni čebelarji morajo imeti tako gosto sito za točenje medu. Ako ga nimaš, pa si ga kje izposodi. Ko končam z enim nahrbtnikom, grem po drugega in tako ponavljam, kolikor časa daje leševje iz sebe cvetni prah.

Tak cvetni prah je izvrstna hrana za čebele, ker ima v sebi vse one snovi, ki jih čebela potrebuje za svoj razvitek. Te snovi imenujemo beljakovino in kisik. Kisik je plin, ki se nahaja v veliki meri tudi v zraku; ta pomaga ognju goreti, luči svetiti, on vzdržuje v človeškem in živalskem telesu toploto i. t. d. V tem cvetnem prahu je v toliki meri kisika, da ga celo naš nos prav dobro občuti, ako ga imamo veliko na enem kupu. Gledati pa moramo, da kisik ne uhaja iz cvetnega prahu, ker je ta čebelam potreben. Da se to zabrani, napravi tako-le:

Skuhaj tri kilograme sladkorja v treh litrih vode, ako imaš med, raztopi 3 kg medu in pridene tri litre vode. Ako pa imaš sladkor in med, zmešaj vseh 6 l skupaj. To zmes deni v velik lonec in v ta lonec devaj cvetni prah. Večkrat moraš to pomešati, da se cvetni prah dobro

¹ Zvončki, ki jih omenjate, so moški cvet leske, ženski cvet pa je karminasto rdeč in zelo neznamen, zato ga ne pozna vsak. — Op. uredn.

pomeša s tekočino. Pridevaš lahko toliko cvetnega prahu, da nastane v loncu močniku podobna zmes. Pretrda ne sme biti, pač pa še tekoča. Take zmesi napravi, kolikor moreš. Sedaj ne more uhajati kisik, ker ga sladkor, med in voda zadržujejo. Ako prideneš vrh te zmesi še nekoliko tekočega medu, bo še boljše.

Ako bi ostalo to krmilo za dalj časa, tega ne vem, ker nisem še poizkušal. Dva tedna se je dobro obdržalo, sam cvetni prah se mi je pa izpridil, kar sem že zadnjič povedal. To zmes sem deval med kuhani sladkor 1 : 1 in jo podajal čebelam, ki so jo z veliko slastjo použile. Letos mislim nabrati, kolikor mi bo mogoče takega cvetnega prahu. Delal bom poizkušnje s to zmesjo dalje časa, s čistim prahom pa nič več. Kako se mi bo to obneslo, opisati hočem jeseni po končanem delu.

Pri nabiranju so mi dobro pomagali otroci, katerim sem dal nekaj drobiža. Ker se mi je cvetni prah pokvaril, in je bilo povsod dobiti dovolj sladkorne hrane, sem to opustil. Sedaj me je zopet sila in potreba spomnila na to. Sila in potreba ne uči človeka samo moliti, pač pa tudi misliti, napredovati, varčevati in krotiti razvajene počutke. Ako se bo posrečilo to zmes shraniti za dalj časa z uspehom, bomo tej sili in potrebi lahko zelo hvaležni, ker s tem bo čebelarstvo za krmljenje pridobilo zelo veliko.

Izboljšanje čebelne paše.

(Nadaljevanje.)

P. Močnik.

Ob plotih naših vrtov rastejo mogočno visokostebelne koprive. Sicer priporočajo za sedaj vsled pomanjkanja tkanin posebno gojitev te rastline, toda na vrt vkljub temu ne spada! Namesto kopriv pa gojimo prav lahko grmičje, ki nas ne nadleguje, ampak koristi vsled velike rodovitnosti, vrhutega dá, in to je glavno, zakaj to tukaj razpravljam, čebelam zgodaj v vigradi dobro pašo. Mislim na ja godičevje in kosmulje.

To grmičje je po Slovenskem posebno malo znano. Še manj je znano, da cvet dobro medí. Cvet je podoben majhni skodelici, v kateri se cvetlični sok takorekoč zbira, in katerega vidimo lahko s prostim očesom.

Grmičje si prav lahko vsak sam vzgoji in v kakih treh letih že lahko dobiva sad svojega truda — s čebelami vred. Posebnega oskrbovanja grmičje ne zahteva; ako mu jeseni zaгноjimo, je jako hvaležno za to. Ako so se grmi postarali, izrežemo v vigradi pri tleh staro vejevje, in grm je pomlajen.

Pa ne samo na vrtu in pri plotu moremo gojiti jagodičevje in kosmulje, tudi zunaj vrta dobro uspeva, samo da dobe pobalini po njih včasih dolge prste! Tudi po sadovnjaku pod drevjem lahko nasadimo

grme. Seveda moramo potem pripraviti jame, kamor hočemo vsaditi grme, ter vzdržati prostor okrog grmov čeden, da potem lahko gnojimo in prilivamo po potrebi. Čez nekaj let postanejo grmi precej obsežni, in treba jih je primerno podpreti ali zvezati, da vsled obilnega sadu ne leže vse veje po tleh.

Kako pridem najhitreje in najceneje do tega grmičja? — Kupim si v dobri drevesnici enoletne grmičke in jih nasadim. Od teh si potem vzgajim sam potom potaknjencev grmov, kolikor jih rabim.

Najboljše vrste so: Jagodičevje: Rote Holländische; Rote Kirschjohannisbeere (zadnja); Weisse Werdersche; Lees reichtragende (črna za liker); Fays fruchtbare (črna, velike grozde).

Kosmulje: Früheste v. Neuwied; Frankfurer Himbeer Stachelbeere (zgodnja); Golden Crown; Rote Eibeere; Rote Triumphbeere. Velike sade (kot češplje) rode: Rote Riesenbeere; Gelbe Riesenbeere; Goliath.

Kako porabiti ta sadež? — Različno! Jemo jih lahko surove ali pripravljene. V vsakem oziru so prav tečna in zdrava jed, kot prikuha še posebno. Tudi razne dobre močnate jedi se dajo iz njih pripraviti. Nezrele kosmulje dajo izvrstno mezgo (žele). Še boljšo mezgo dobimo iz zrelih kosmulj in jagodičevja. S kako slastjo ti jedo otročiči mezgo na kruhu! Radi raznovrstne uporabe se jagodičevje in kosmulje lahko prav dobro prodajo.

Ker ni vsak moški želodec vsled pokvarjenja po alkoholu za sladkarije, pripomnim še, da na prav lahek način napravimo iz jagodičevja ali kosmulj izvrstno vino, ki prav nič ne zaostaja za pravim. Kdor pa pije rajši soke, si lahko skuha iz njih tudi te. Ti so poleti izvrstna pijača, boljša nego alkoholične.

Kako vse to pripraviti, kako kosmulje in jagodičevje gojiti, seveda ne spada v »Čebelarja«, ampak se pouči v tem vsak, koGAR to zanima, iz »Sadjarja«, ki bi ne smel manjkati v nobeni čebelarški družini.

Kmečki panj in kako mu pomagamo pri brezmatičnosti.

Josip Jekl.

(Konec.)

Pri tej priliki bi prosil vse naše koroške čebelarje, v kolikor še muho žveplajo, da bi vsaj tega ne delali več. Naši cenjeni udje in bralci »Slov. Čebelarja« so to gotovo že, vsaj zelo, opustili. Naj bi pa privedli do tega tudi sosede — neude!

Kmečki čebelar, to je čebelar, ki čebelari v kmečkem panju, ima torej v jeseni mladih matic dovolj, in kar je glavno, ima naravno izgojene matice. Matic, ki so bile umetno vzgojene, ki jih je vzgajil panj le zato, ker je bil v to prisiljen, ki jih torej ni vzgajil iz lastnega

nagiba in naravne sile in še morda iz starejših ličink, takih ne cenim. In ali si bodo naredili ljudje, ki so bili pregnani iz domače hiše, kje v tujini, v zapuščenem kraju, kjer se bodo čutili sirote in zidali le, ker morajo, ravno tako dobro hišo, kot pa doma? Ali bodo imeli stremljenje za res dober dom? Ali bodo to premogli sami tu, medtem ko bi jim bilo pomagalo doma desetero in več prijaznih in veselih rok? Že zunanji razloček: tu kipeče brenčanje, kakor pri mladih tericah in veselo vrtenje, kot na svatovskem ženitovanju — tam pa bolestno mrmranje, kot v kuhinji starih, žalostnih ženic, ali kot kletka zaprtih ptic; že to dá misliti. In — ne vem, ali sem se motil, ali je samo predsodek, ali kaj — meni se zdi, da taki v sili postavljeni matičnjaki že na zunaj niso videti tako krepki in čili, kakor pa naravni, iz lastnega, notranjega in naravnega nagona narejeni.¹ Zaklical bi zato cenjenim čebelarjem tudi v tem oziru: Narava, narava!

Enkrat zato, da bi imel vedno dobrih in sicer naravno-izrastlih matic, drugič pa zato, da bi bilo dodajanje zagotovo uspešno (govoril sem z izkušenimi in velikimi čebelarji radi dodajanja po sistemu, kakor se po knjigah in listih priporoča, a kakor slabe izkušnje imam pri tem jaz, take so mi navedli drugi), napravil sem bil v zadnjem času takole:

Dal sem si narediti več obilno 20 cm dolgih, obilno 10 cm širokih in tako visokih, pravcatih pikolo-panjičev. Ker vsadim le prve in le močne drugce posebej, druge pa (in ravno tako tretjiče, če jih je kaj) po dva in dva vkup, ker imajo dalje drugci in tretjiči često še po več matic, sem vsadil v tak panjič nekaj čebel z eno matico. Priznati moram, da se mi je matica pri prašenju — imel sem postavljene te panjiče začetkoma doma, blizu drugih panjev — in tudi, če je bilo v panjiču že nekaj mladega dela, parkrat izgubila. Nato pa sem jih zanašal od doma, na samoto, in tam so se dobro oprasila. Tak panjič mi dela potem, kot drugi panji, in ko sem zapazil pri kakem panju brezmatičnost, sem postavil zvečer kar celi panjiček, kakršen je, v panj. Storil sem to seveda že zato zvečer, da od panjiča ni ostalo zunaj čebelic, ki bi bile sirotice blodile in iskale okoli dom. Črez en dan ali dva sem odprl sprednjo deščico panjiča, ki se odpira, kot pri pravcatem panju, ter ga pristavil tako, da je prišel prvi, odprti del do ali blizu panjevega satja. Črez en dan je zlezla matica s panjičevega satja na panjevo satje in začelo se je tam novo življenje. Matica vesela, da je dobila velik grad, je začela mogočno delati, in čebele vesele, da so dobile mamko, istotako. Če hočemo, pustimo panjič v panju, v katerem slučaju se preseli potem, ko se izvalijo iz panjiča vse čebele, vse vkup na panjevo satje. Brezmatični panj je navadno že tudi slab, tako smo mu pa pripomogli tudi k muhi. Če pa hočemo, odvzamemo potem, ko je odšla matica, panjič vun, ga postavimo na samotni kraj, in izvalil ter izprašil si bo novo matico.

¹ O, nič se niste motili! — Op. uredn.

Če je veliki panj poln dela (satja), moramo tega seveda toliko izrezati, da moremo postaviti vanj panjič. Ta se porabi seveda istotako lahko za panji z okvirji, v katerem slučaju je treba odvzeti za ta čas par okvirjev (če ni prostora).

V jeseni ob podiranju sem dal v panjiče, iz katerih sem porabil prej matice, zopet mlade matice z muho ter jih nakrmil in z drugimi vred zapažil. Pričakujem, da bodo tudi dobro prezimili, in tedaj bom imel spomladi dobre matice zopet na razpolago.

To izkušnjo sem želel sporočiti cenjenim sočebelarjem.

Uporaba strdi.¹

Sladkosned.

(Nadaljevanje.)

II. Pijače.

a) Strdeno vino.

Po krajih, kjer raste vinska trta, je možno napraviti iz svežih vinskih tropin še izborno vino.

Polij zdrobljene tropine s čisto vodo in pusti tako namočene čez noč. Drugi dan stisni. Tekočina, ki jo na ta način dobiš, ima še mnogo vinskih lastnosti, kakor: vinsko kislino, česlovino, srež (Weinsteinsäure), barvo, duh i. t. d., toda manjka ji sladkorja. Teža dodamo, in sicer na 80 kg tekočine 20 kg strdi. Ako plava sveže jajce na površju tekočine, tedaj vsebuje ta dovolj strdi. Sedaj spravi tekočino v sod in jo pusti kipeti. Na ta način dobimo naravnemu vinu podobno pijačo. (Snažnost !)

b) Opojna medica.

1. Segrej 40 do 50 l mehke vode v dobro osnaženem kotlu, pri-mešaj okrog 10 l strdi in kuhaj to približno poldruho uro. Od časa do časa posnemaj nastalo peno. Ohlajeno strdeno vodo zlij v sod, ki ga mora tekočina napolniti. Treba je torej napraviti toliko tekočine, kot drži sod. V topli kleti prične čez teden kipenje, ki traja kakih 14 dni. Da kipenje pospešiš, dodaš lahko tudi kipelnih drož.

Po dovršenem kipenju potoči tekočino s pomočjo cevi v drug, enako velik sod, kjer še enkrat kipi. Naposled potoči vino v steklenice, jih zapečati in ležeče shrani na hladnem.

Poseben aroma dobi tako vino, ako dodamo med kipenjem nekaj hmelja ali pa soka od grozdičja, kosmulj, jagod, malinj ali borovnic. Tudi robatega janeža, cimeta, žrebinc, orešiča ali ingvera lahko dodamo. Bezgove jagode dajo medu lepo temnordečo barvo.

Tako vino postane šele dobro, ako je dovolj vležano; potem pa je izborna, zdrava pijača. Prava medica mora vsebovati ogljikovo kislino, kakor pivo. Sicer pa si jo lahko napravi vsak po svojem okusu, močno ali slabo, ako doda ali več strdi, ali hmelja, ali vode.

¹ Čitatelji naj določijo enakih navodil, in se uredništvo prosi, da jih objavi.

2. Pripravimo si strdene vode v razmerju 1 : 6 (1 kg strdi, 6 kg vode) ter obesimo vanj vrečico s hmeljem. To kuhamo tako dolgo, da nam ostaneta le še dve tretjini tekočine. Peno posnemamo med kuhanjem. Ko se tekočina ohladi, jo zlijemo v sod in dodamo kipelnih vinskih drož. Po kipenju jo potočimo v primeren drug sod, ki ga rahlo zatakne. Sod pustimo na hladnem prostoru. Čez 8 do 14 dni potočimo vino v steklenice, če mogoče v glinaste. Te shranimo na hladnem, temnem prostoru. Čez 5 mescev je tekočina užitna.

c) Navadna medica.

Enako kot opojno medico pripravimo navadno, samo da vzamemo na 50 l vode 10 l strdi. Ko smo dodali prej navedene dišave, kuhamo tekočino poldruho uro, nakar jo precedimo in shranimo na mrzlem, da nam prične kipeti. Čim starejša je medica, tem boljša je.

č) Čaj.

Mesto s sladkorjem, osladimo čaj lahko s strdjo; bodisi da je čaj pripravljen z limono (citronado) ali z rumom, oziroma slivovko; v vsakem oziru ima prijetnejši okus.

d) Limonada.

V kozarec vode stisni nekaj limone; nato osladi s strdjo po okusu. Pijača se ob vročih poletnih dneh bolje prilježe, nego steklenica piva.

e) Pivo.

1. Na liter tople vode primešamo 100 g strdi (čiste), 20 g sreža (Weinsteinsäure) in 300 g sladja (Malz). Po kipenju je pivo gotovo.

2. Medici, ki smo jo pripravili v razmerju 5(6) : 1, prilijemo prekuhano pivo. Pijača prija posebno poleti, kadar je vroče.

III. Druga uporaba.

Zakuhavanje sadja.

Pri zakuhavanju sadja vzamemo lahko mesto sladkorja tudi strd, a moramo ji prej odvzeti nji lastni okus, zakaj ohraniti je okus sadja.

Na 1 kg strdi dodaj 6 dk g mleka ter kuhaj tako dolgo, dokler se pojavlja na površju pena, ki jo je treba vedno posnemati. Nato primešaj strdi nekaj kosov čistega oglja. Naposled precedi strd skoz čedno platno.

Za zakuhavanje rabimo pa še sadni sok, katerega si takole pripravimo: 1 kg olupljenega sadja (jabolk, hrušk i. t. d.) kuhamo močno v 2 litrih vode s $\frac{1}{4}$ kg strdi ali sladkorja. Potem precedimo. Tekočina je s a d n i s o k. Ostalo sadje lahko porabimo kot kompot.

Ko smo si tako pripravili čisto strd in sadni sok, pričnemo lahko z zakuhavanjem.

Na 1 kg sadja vzamemo $\frac{1}{4}$ kg izčiščene strdi ter $\frac{1}{4}$ do $\frac{1}{2}$ l sadnega soka. Strd in sok kuhamo prej še skupno, dokler se ne peni več. V ti strdeni tekočini kuhamo nekaj časa sadje, katero se je že prej samo kuhalo kake $\frac{1}{4}$ ure. Nato postavimo lonec na hladen prostor, da se vse ohladi. Črez 2 do 3 dni kuhamo sadje s sokom zopet; še toplo sadje naložimo v primerne steklenice ter polijemo s sokom. Steklenice zapremo neprodušno ter jih shranimo na suhem in hladnem.

Pripomba: Kdor se za to zanima, najde tudi v knjigi »Umni čebelar«, spisal župnik Fr. Lakmayer.

Pomote v zadnjem zvezku „Čebelarja“ št. 10, 11, 12, na strani 137: d) Makova potica. Mesto 7 delov, 2 dela, naj se glasi pravilno: 7. del, 2. del.

Dalje prihodnjič.

Nekaj o žveplanju čebelnega satovja.

I. Kosi.

Mnogo sem že premišljeval o žveplanju satovja in njega posledicah za čebelni zarod, a dosedaj nisem mogel priti do zaželjenega zaključka. Morebiti tudi stvarna debata o tej stvari ne bi škodovala.

Vprašanje bi bilo namreč: Ali je žveplanje čebelnega satovja škodljivo čebelnemu zarodu? Drugič pa: Ali je žveplanje sploh potrebno?

Kar se tiče mojega mnenja, bi odgovoril na prvo vprašanje z »da«; na drugo z »ne«.

Marsikateri bralec »Slovenskega Čebelarja« si bo morebiti mislil: »Ali se je že zopet oglasil ta krivi prerok?« Komaj je nastavil nož na prevešanje, ki je vendar najvažnejše delo v Žnideršičevem panju, pa se že zopet spravi na žveplanje, ki ga priporočajo vendar skoraj vsi čebelarški listi in vse tozadevne knjige.

Da, res ga priporočajo, ali marsikaj se je pred leti priporočalo, kar se danes ovrže. In tudi proti žveplanju so se že slišali glasovi, ki so ga obsojali. Oglejmo si najprej prvo vprašanje, in sicer, če je žveplanje čebelnemu zarodu škodljivo. Ne bom razmotrival tega vprašanja s stališča učenjakov, ker nisem študiral niti kemije, niti zdravilstva. Na razpolago so mi samo moje dosedanje izkušnje in pa moj preprosti razum.

Pred več leti sem imel v svoji hiši delj časa neko prav čedno stranko. Ko se mi je končno posrečilo jo z božjo in s pomočjo sodnije postaviti črez prag, sem kupil precejšno množino, mislim kakih 8 do 10 kg, žvepla. Nato sem okna zadelal in zastrl, v vsako sobo postavil na podlago iz opeke železni lonec, napolnjen z žveplom, zažgal ter vrata zaprl in zadelal.

Tako sem kuril skoz štirinajst dni vsak drugi dan, da je končno že pri vseh špranjah silil dim na prosto, okoli hiše pa je smrdelo, kot bi šel mimo pekla, ravno kadar kuhajo grešne duše v raztopljenem žveplu. Bog nas varuj, vsaj nas čebelarje menda ne bodo.

Nato sem ves teden zračil, pustil nanovo slikati in končno vse temeljito posnažiti. Ko je bilo vse suho in še enkrat dobro prezračeno, sem se preselil sam v to stanovanje. Kljub temu pa, da smo že prej cel teden in še pozneje vsak dan zračili, se je zidovje žveplenega duha tako navzelo, da se je ta delj časa vsako noč neprijetno pojavil, in sem imel zjutraj vedno motno in težko glavo.

Z žveplanjem satovja se začne vobče v jeseni ter se nadaljuje pri nekaterih v presledkih čez zimo, četudi k temu ni povoda, ker pozimi ni več, ter se neha šele prihodnjo pomlad, kadar se satovje zopet porabi.

Spomladi, ko se začnejo prostori v panjih razširjati ali v Žnideršičevih panjih prevešati, se sati potisnejo, morda malo prezračeni ali pa tudi ne, v panji, kjer služijo celice mlademu zarodu, jako nežnim bitjem, kot zibelke. Satovje, ker je iz voska, vsebuje maščobo in se navzame tem laglje žveplenega duha; med, ki ga je tudi tu in tam kaj notri, posebno če ta ni pokrit, in pa cvetni prah, pa se navzame še bolj. Prezračiti se celice ne dajo tako lahko, kot recimo soba, saj so odprte le od ene strani, torej ni mogoče povzročiti prepaha skoz nje. Zraven gnilobe so se opazovale pri čebelah različne bolezni, ter se je že tudi ugibalo o vzrokih teh bolezni. Kolikokrat opazi čebelar spomladi, da stare čebele mečejo mladi, a pohabljeni ter za delo nesposobni zarod iz panjev. Da ljudstva pri tem oslabijo, je umevno.

Povzročitelj teh pojavov pa je po mojem mnenju žveplanje satovja.¹
(Dalje prihodnjič.)

Čebela v stari in v novi čebelarski šoli.

Filip Podgornik, učitelj, Gor. Trebuša na Goriškem.

Ena izmed neštevilnih ugank, ki jih je predložil modri Stvarnik v knjigi prirode človeštvu v razrešitev, je tudi čebelna družina. Ona beli že stoletja glave naravoslovcev, posebno čebeloslovcev, a kljub temu, da nam je razkrila anatomija najmanjše in najnežnejše dele života matic, trotov, čebel in ličink teh, — da nas uči fiziologija o delovanju posameznih organov matičnega, trotovega ali čebelnega telesa v živem stanju, — da je dognala kemija sestavine medu, obnožine, sestavine čebelnega redilnega soka, čebelne krvi in sestavine izločil raznih žlez

¹ Pokvarjeni zarod mečejo čebele tudi iz navadnih panjev, kjer se satje ne žvepla, razen če se preženejo čebele iz kakega takega panjů, ki je brez zalege in se shrani za drugo leto za vsaditev novega roja. Največ mlade zalege pokvariyo ličinke (črvi) od voščenenih vešč, ki delajo rove pod pokrovci zalege. — Op. uredn.

i. t. d., — da se bavi biologija z opazovanjem in proučevanjem življenja in razvoja čebelne družine in njenih udov, — kljub vsem tem znanostim prirodopisja čebeloslovci še danes niso končno določili pojma čebelne družine, še danes ne vemo, kaj je ta družba, ki živi med seboj v tako lepi slogi in se razvija na satovju, redoma v temnem prostoru svojega bivališča.

Veda prišteva čebele k žuželkam, ki živijo v družbah kot ose, čmrlji, mravlje; uči, da so živele nekdanj posamezno, da jih je le boj za obstanek prisilil k organizaciji, v kateri so se anatomske-fiziološke tako izpremenile, da so za posamezen obstoj nesposobne. Veda uči, da je matica razvita samica, da so trojci samci, čebele pa spolno nerazvite samice.

Pustimo splošno prirodopisno vedo in pogledjmo rajši, kakšnega mnenja o pojmovanju čebelne družine so čebeloslovci.

Kdor je tudi le nekoliko pogledal v teorijo čebelarstva, je gotovo kmalu opazil, da vejata tu v glavnem dva vetra, da so čebelarji razdeljeni v teoriji, v čebeloslovju v dve nezdržljivi stranki, ki bijeta že desetletja sem boj za obstanek.

Glavni osebi teh borilcev »z uma svetlim mečem« na polju čebelarstva sta: Poljak kat. župnik Ivan Dzierzon (1811.—1906.) na eni, in Nemeč evang. župnik Ferd. Gerstung (r. l. 1860.) na drugi strani. Zato imenujemo ta dva tabora čebelarjev tudi Dzierzonova šola ali stara šola in Gerstungova šola ali nova šola.

V naslednjih poglavjih bom izkušal podati kolikor mogoče kratko, a vendar pregledno nauke in naziranja teh dveh šol. V glavnem se bom pečal z novo šolo, ki je zanimivejša, in bom nauke stare šole le vpletal med nauke nove šole.

I. Kaj je čebelna družina.

Že pri določitvi pojma čebelne družine si stara in nova šola docela nasprotujeta. Prva smatra, vzporedno z vedo, čebelno družino za družbo ali naselbino (kolonijo) organizmov (samostojnih bitij), ki živijo prostovoljno skupaj in vrše vsa dela nekam preudarno; opazuje tedaj čebelno družino tako, kot se opazuje delovanje in razvoj kake človeške družbe, ki ima določen cilj, kjer dela vsak član odločeno delo tako, kot zahteva potreba.

Gerstungova šola ta nauk popolnoma zavrača. Ona trdi in uči, da je čebelna družina s satovjem, (če je zalega, tudi z zalego), medom in obnožino vred organska celota ali organizem, telo, kjer ni noben ud popoln organizem, temveč le organiziran ud, ki more obstati in živeti le, če je v zvezi organizma čebelne družine, ki se razvija, kot vsak organizem, po strogem naravnem zakonu.

Nova šola odreka organizmu čebelne družine, kot tudi njenim posameznim udom vsako prostovoljno in preudarno delo. Trdi, da se vse,

kar se godi v organizmu čebelne družine, kar dela njen posamezen ud, vrši po naravnem zakonu in redu, po nagonu, ki stoji pod vplivom redilnega soka, ki je zopet odvisen od naravnih vplivov, v prvi vrsti od paše.

Stara šola nas uči skoraj izključno le o razvoju udov čebelne družine in kaže pomen in delovanje teh nekam mehanično, ne oziraje se na skupnost, ločeno, ter pripisuje čebelam nekak razum, jih imenuje »modre« živalce, ki ukrenejo vedno to, kar je njim v korist.

Dzierzonovi šoli popolnoma nasprotno pa zasleduje Gerstungova šola življenje in razvoj čebelne družine kot razvoj organizma (telesa), kjer je vsak ud (matica, čebele, trojte, zalega, satovje) odvisen od drugega, kjer veže vse neka življenjska sila, kjer je treba iskati za vsak pojav naraven vzrok v celoti, organizmu (čebelni družini), kjer se godi vse po naravnem redu in nagonu, kjer vrši vsak ud to, kar terja od njega organizem, neglede in nevede, kaj dela njegov sosed zraven njega.

Proti temu, da bi se pojmovalo in smatralo čebelno družino za organizem, se je Dzierzon odločno uprl, in se njegova šola, sklicevaje se na vedo, še vedno upira, rekoč: »Kje so pri čebelni družini udi zraščeni, kot je to pri vseh organizmih? Kje je tu skupni, enotni prebavni sestav in enak krvni obtok? Ali se ne giblje vsak ud čebelne družine prostovoljno? Ali nima vsak svojih prebavil in svojega krvnega obtoka? Čebelna družina tedaj ni organizem in celotno telo, je le zmes organizmov!« Nauk o organizmu čebelne družine je le domišljija brez znanstvene podlage, je neumnost, nezmysel!

Na prvi pogled bi človek mislil, da so trditve stare šole, ki smatra čebelno družino za družbo organizmov, neovrženo prave, a če vemo in trdimo: Organizem je živa enota (telo), ki obstoji s sodelovanjem vseh svojih udov, ki imajo celoto (organizem, telo) za svoj izvor in obstoj, — uvidimo, da se ta definicija (določitev pojma) ne more navajati na matico, čebele ali na trote, ampak edino le na celoto, na čebelno družino s satovjem in živežem vred! Čebele so za samostojno življenje nesposobne, kar bom izkusil po naukih nove šole dokazati kasneje. One zahtevajo za svoj postanek in obstanek matico, trote, satovje in živež. Anatomske so zmožne potiti vosek, nabirati nektar in cvetni prah, pretvarjati oboje v med, oziroma v obnožino ter proizvajati redilni sok. Matica je le živ jajčnjak, zelo nepopolna samica, zakaj ona ni zmožna niti potiti voska, ki je ogródje čebelne družine, zibelka zalege, ne more proizvajati redilnega soka, ker nima za prebavo obnožine potrebne žleze slinavke in ima tako šibka prebavila, da more uživati edino le čist redilni sok in je tako popolnoma navezana na hranitev od strani čebel. Ona more vršiti edino le delo: leči jajčeca in še v tem je odvisna, kar bo razvidno kasneje, docela od čebel.

(Dalje prihodnjč.)

Iz Osrednjega čebelarskega društva.

Odborova seja dne 26. decembra 1916. Navzoči : predsednik g. Mate Hafner, preč. gospod Andrej Kalan in g. Hinko Zirkelbach.

Sklene se, da k vojakom vpoklicani urednik g. Franc Rojina ostane še nadalje urednik »Slov. Čebelarja« ter se mu zviša honorar za leto 1916 za 50 K.

Nadalje se sklene, da neobdačeni sladkor dobe v prvi vrsti oni čebelarji, ki ga v jeseni niso nič ali pa prav malo dobili, v prvi vrsti pa revnejši čebelarji. Sladkor se razdeli primerno zalogi in po številu panjev.

Razne društvene zadeve.

Naznanila Osrednjega čebelarskega društva v Ljubljani. Tej številki smo priložili položnice, samo štajerskim in koroškim članom ne. Člani s Štajerskega naj blagovolijo poslati članarino po nakaznici na naslov: Slovensko spodnještajersko čebelarsko društvo v Slivnici pri Celju, ali pa plačajo pri podružnici. — Člani s Koroškega pa naj tudi blagovolijo plačati pri podružnici ali pa po nakaznici na naslov: Josip Jekl, učitelj-voditelj, Apače, p. Galicija, Koroško.

Prihodnjo 3. in 4. številko »Slov. Čebelarja, ki izide v aprilu, **ustavimo brez ozira vsakomur, ki do tedaj ne poravna članarine.** Papir in tisk sta v sedanjem času predraga, da bi celo leto pošiljali list zastonj v upanju, da se bo dotičnik le spomnil na svojo dolžnost in plačal, naposled pa vrne zadnjo številko.

Prosimo svojce onih, ki so sedaj v vojaški suknji, da ti namesto njih poravnajo udnino. Gotovo bodo čebelarji-vojaki veseli, ko se vrnejo po končani vojni domov in dobe vse številke »Slov. Čebelarja«.

Podružnica v Kamniku. Poročilo o podružničnem občnem zboru za leto 1916, ki se je vršil na sv. Štefana dan popoldne ob 3. uri pri g. Wivodu v Kamniku, kjer sedaj biva podružnični g. predsednik.

Gosp. predsednik odpravi občni zbor ter konštataira sklepčnost.

Po običajnem pozdravu navzočih se g. predsednik v žalnem izrazu spominja smrti našega dobrega in skrbnega očeta, umrlega cesarja Franca Jožefa. Vsi navzoči so v znak žalosti vstali s sedežev. Z veseljem pa pozdravi g. predsednik zasedenje avstrijskega prestola po novem cesarju Karlu I.

Spominja se tudi članov podružnice, katerih je že nekaj padlo v vojni, in onih, ki morajo že par let nositi bremena vojne.

Spominja se tudi bivšega podružničnega blagajnika, ki je zapustil podružnično okrožje in se preselil v Brežice. To je naš čebelarski prijatelj, oče gvarđijan Vračko Ananija.

Preteklo leto je imela podružnica eno skupno zborovanje pri čebelnjaku g. Urbanija na Rovih. Ob tej priliki je imel lep govor o naprednem čebelarstvu gospod Slapšak Julij.

V imenu blagajnika poroča g. predsednik sledeče :

Vseh udov je podružnica štela v letu 1916. 47 plačujočih ; 14 jih je vplačalo udnino pri podružnici, 33 pa pri osrednjem društvu v Ljubljani.

Podružnična blagajna izkazuje koncem leta 1916. 128 K 29 v naloženega denarja.

Volitev odbora za l. 1917. Predsednikom podružnice je bil zopet izvoljen g. Niko Sallath, (ki je že desetič izvoljen). Podpredsednikom je izvoljen gosp. Jakob Virjent. Tajnikom in blagajnikom je izvoljen g. Frančišek Borc, odbornikom pa g. Jožef Košir in g. Frančišek Žnidar.

Pri slučajnostih se je sklenilo, da napravi podružnica v letu 1917. en celodnevni poučni tečaj. Čas in kraj bo določil odbor.

Občnega zbora se je tudi udeležil g. Leopold Vidic, ki obiskuje trgovsko akademijo, ki je pretečeno jesen vnovčil ves med v naši podružnici. Izrazil se je, da bo vendar enkrat prišlo, da bo imel med tisto ceno, ki mu gre, ter da bo tudi čebelarstvo postalo dobičkanosno.

Predsednik se je zahvalil navzočim za udeležbo ter je zaključil občni zbor.

V Kamniku, dne 10. januarja 1917.

Franc Borc, l. r.
tajnik

Koroška podružnica.

Slovensko čebelarstvo društvo za Koroško. Odbor je imel dne 28. decembra 1916 sejo, in sicer po naslednjem dnevnem redu : 1. poročilo o delovanju društva ; 2. poročilo o sladkorju in razdelitvi istega (korespondenca, računi i. t. d.) ; 3. račun za 1916 (predložen s prilogami v pregled) ; 4. posvetovanje in sklep radi sklicanja prihodnjega občnega zbora ; 5. nasveti in slučajnosti. — Sklepalo se je, kakor sledi : K točki pod št. 1. se vzame na znanje, in se vsi ukrepí odobrijo ; k točkam pod števil. 2. in 3. se vzame na znanje in odobri ; k točki 4. odbor sklene, da se naj občni zbor zavoljo sedanjih razmer ne sklicuje ; k točki 5. se izreče enoglasno zahvala predstojniku in obenem poslovodu društva za njega skrb vobče, za dosego razmeroma zadostne množine sladkorja v kljub sedanjim razmeram še posebej. Poverijo se mu posli društva tudi za nadalje. — Sklene se vložiti več prošenj. Seje se je udeležilo šest članov. Jekl.

Listnica urednika.

Ker je urednik »Čebelarja« zopet moral obleči vojaško suknjo, zato tudi prav po vojaško pokorno prosi vse gg. sotrudnike, naj ga ne zapuste v tem kritičnem času. Svoje spise naj blagovolijo poslati na njegov stari naslov v Šmartno pri Kranju, pošta Stražišče, Gorenjsko, ker se sam nahaja danes tukaj, jutri tam, in se njegove poštno stvari pošiljajo skupno na določeno mesto. Članek za »Čebelarja« roma torej od pisatelja po ovinku do urednika, od njega do tiskarne, iz te v korekturo zopet do urednika in nazaj, iz tiskarne v cenzuro na deželno vlado in nazaj, in slednjič v roke udov. Ta dolga pot pa traja precej časa, kar naj blagovolijo upoštevati cenjeni gg. sotrudniki in člani. Vsem vojaški pozdrav !

Udnina (3 K) in reklamacije naj se pošiljajo upravnistvu »Slovenskega Čebelarja« v Ljubljani, dopisi in članki za list pa uredniku »Slovenskega Čebelarja« Fr. Rojini, nadučitelju v Šmartnem pri Kranju.

Odgovorni urednik **Hinko Zirkelbach.** Lastnik »Slovensko čebelarstvo«. Tiska »Katoliška tiskarna« v Ljubljani.